

A 231
4

oo
Lis.

Hist.

III. C. 3.

AVSPICIIS DIVINIS
CONSENSV AMPLISSIMAE FACULTATIS
PHILOSOPHICAE
PRO RECEPTIONE IN EAMDEM,
SPECIMEN EX THEOLOGIA NATVRALI
DE
NECESSITATE ET
CRITERIIS DIVINAE
REVELATIONIS,

A. MDCCXLIII. D. XXI. OCTOBR. HORA VIII.-XII.
IN AVD. PHIL.

PVBLICE DEFENDET

M. IOHANNES AVGVSTVS
LÛBECK,

RESPONDENTE

DAVID BRVHN,

MEMEL A - BORVSSO.

PHIL. ET S. THEOL. STVD.

REGIOMONTI, LITTERIS REVSNERIANIS.

ACADEMIAE REGIOMONTANAE
PATRIBVS CONSCRIPTIS,
RECTORI MAGNIFICO,
ILLVSTRI DIRECTORI
ET CANCELLARIO,
VIRIS SVMME REVERENDIS, CON-
SVLTISSIMIS, EXPERIENTISSIMIS,
EXCELLENTISSIMIS, AMPLIS-
SIMIS
DOMINIS SENATORIBVS,
*Patronis ac studiorum Promotoribus summa
obseruantia colendis, deuenerandis,*

Dissertationem hanc cum intimo omnigenae
prosperitatis voto ea, qua par est, subie-
ctione offerunt dedicant,

PRAESES ET RESPONDENS.

3

SPECIMEN EX THEOLOGIA NATVRALI
DE
NECESSITATE ET CRITERIIS
DIVINAE REVELATIONIS.

§. I.

DEUS quia distinctissime omnia cognoscit, voluntas vero ex vulgari consuetudine ac loquendi usu nihil aliud sit quam inclinatio ad bonum cognitum, DEO autem tamquam Enti spiritus nomine & essentia ornato, praeter intellectum, voluntas quoque competat, & omnes realitates, quae animae nostrae existunt, DEO tribuendae sint in gradu absolute summo (III. *Wolffii* Theol. Nat. part. II. §. 70.) hinc voluntas divina erit, inclinatio validissima ad bonum distinctissime cognitum.

Schol. Sub hac voluntatis notione, saepissime quoque intelliguntur omnia decreta, consilia, mandata divina & veritates practicae, quae hominibus proponi solent, qualem significatum receptum & nos in sequentibus interdum tuebimur,

§. II.

Naturale in genere dicitur, cuius ratio in essentia & natura entis continetur in mundo autem adspectabili materiali, Naturale adpellatur, cuius ratio in essentia & natura corporum continetur; Et quia contraria iuxta se posita magis illucescunt, hinc intellectu iam facilis erit definitio *vs* supernaturalis, quod nempe sit omne id, cuius ratio sufficiens in essentia & natura entium immaterialium & corporum non continetur, quod etiam dicitur miraculum, & duobus alias quoque, ut aiunt, verbis definiri solet, per euentum supernaturalem. Manifestatio vero in genere nil aliud inuoluit, quam ideam distincte completam,

A 2

quam

4
quam mihi acquirere datur de re antea plane ignota vel saltem
admodum obscura.

§. III.

Reuelatio est miraculosa & supernaturalis voluntatis diuinae manifestatio.

Schol. I. Secundum notionem communem, alias quoque reuelatio defini solet, per ignoti cuiuscunque manifestationem sic e. g. princeps animi sui sensa, illis, qui a consiliis ipsi sunt, dicitur reuelasse, quia nempe id nunc exsequendum esse satis aperte intelligunt, quod antea ne quidem coniectando experiri potuerunt; Sic quoque DEus, admirandam suam gloriam & maiestatem, omnibus rebus creatis intelligentibus, per vniuersi huius productionem & continuam eiusdem conseruationem reuelauit, quia id, quod antea de adtributis suis aeternum delituerat, nunc perpulchre conspiciendum nobis obuenit. Hoc vero loco reuelationem strictissime sumtam indigitamus, scilicet, beneuolam illam medii reconciliationis patefactionem quae in libris sanctis a iudaea & christiana ecclesia pro verissimo DEI ipsius verbo & mandato receptis continetur, quae manifestatio certe naturam voluntatis diuinae nobis optime exponit, vtpote quae tantummodo circa bona hominibus largienda, mala vero ab iisdem auertenda vnice versatur, quod vero adtributum diuinum sane fulgidissimo lumine exsplendescit in reuelatione humano generi exhibita; Vel desideras L. B. cumulo criteriorum exornatam definitionem reuelationis, adeas diff. cel. *Rivini* hac de materia Lipsiae 1729. editam, vbi ille ita: Reuelatio diuina est doctrina a DEo ipso speciali modo hominibus tradita, & a viris sanctis litteris consignata, quae homines de summo bono instruit, mediaque ipsis sufficientia rationique incognita suppeditat, quibus summae compotes fieri queant felicitatis.

Schol. II. Interim nemo nobis vitio vertet, quod huius reuelationis necessitatem & quidem absolutam in sequentibus sumis adstruatur, quia absolum esset, rei iam praesentis & sensus nostros adficiens existentiam certam & indubitatum deum demonstrare velle, vti hoc adserto S. R. *Mosheim* contra
Natu-

5

Naturalistas & Deistas qui demonstrationem necessitatis nostrae reuelationis effagitabant, in praef. libri Humphrey Dittons de Verit. R. C. vsus est, nam α ipse auctor huius obiectionis, librum promissit, quo necessitas reuelationis in aprico posita & demonstrata esset, certissimo documento, operam hae in re collocatam minime superfluum & pro nihilo esse reputandam, vid. Celeb. in hac *Albertina* Prof. *Knutzen*s Tract. von der Wahrheit der christl. Religion p. m. 44. edit. 3. β) notum est, summos Mathematicos e. g. *Wolffium* in Elementis Mathefeos latinis, edit. II. Tom. V. continentis, axiomata, quae alias nulla indigent demonstratione, magno tamen adparatu demonstrasse, ut ita rebus suis certiore concilient adsensum, & ne minimam falsitatis speciem adhaerere sinant propositionibus, nemo autem veritatis cupidus, talem conatum hucusque reprehendit. Etenim melius est, vt nos in veritate defendenda & proponenda magis circumspecte geramus, quam alias solitum ac consuetum sit.

§. III.

Quia *DEus* continua & omni gradu perfectissima gaudet actuositate (*Wolffii* Theol. Nat. P. I. §. 105.) hinc merito vis infinita ei est tribuenda, immo natura *DEI* vi ista plenissime absoluitur.

Schol. Gradus perfectionis, qui actuositati diuinae tribuuntur, optime vel ratione intensiōis, extensiōis, & protensiōis considerantur. Intensiue aliquid perfectum dicitur, quando ens quoddam intrinsece omnia illa habet, quae ipsi possibilia sunt, extensiue, si nullum eorum deficit, quod ad statum eius externum omni iure requiri videtur, protensiue, si quoad omne tempus felicitas rei cuiusdam permanet, hi gradus vero perfectissimi, in nullo ente mundi huius adspectabilis enumerandi sunt, sed soli *DEO* Enti supremo & independenti competunt, hinc vim quoque eius infinitam constituunt, nam etsi vis, si definiatur per nisum vel conatum agendi, siue per tendentiam statum suum continuo mutandi, proprie *DEO* tribui nequeat, vtpote qui nullum adtributum mera facultate sed omnia per modum actus possidet (*Wolffii* Theol. Nat. P. II. §. 78.) attamen per eminentiam non repugnat vim de *DEO* praedicare (loc. cit.

§. 73.) in primis modo infinito, qui nullos agnoscit limites, vltra quos augeri amplius queat, quum igitur vis infinita & vita in DEo fere coincidunt, & ad eundem scopum collineant, naturam diuinam vtique efficiunt.

§. V.

DEus ex vi sua infinita omni tempore se manifestat, & ad cognoscendum exhibere potest.

Demonstr. Actio enim ex vi constanter sequitur nisi eidem impedimenta quaedam sese obiciant (*Wolfii* Oontol. §. 728. DEus vero tanquam Ens supremum & independens, fons & origo est omnium rerum, igitur summum & plenum dominium ei quoque in omnia competit, (*Wolfii* Theol. Nat. part. I. §. 963.) & huius vi potentiam suam illimitatam semper exercere potest, & quia continua gaudet actuositate (§. III.) eandem quoque nunc in tempore exercet actu, quodcunque autem creatum est, auxilio & conseruatione huius potentiae maxime indiget, nullo itaque modo fieri potest, ut res potentia limitata praeditae (quales tantummodo in hoc vniuerso deprehenduntur) sese obiciant auctori & domino vitae suae, nulla igitur vniquam ratio obstat, quin DEus se non omni tempore modo quocumque manifestaret.

§. VI.

Omnis DEI manifestatio miraculum dicendum est.

Demonstr. DEI manifestatio vim eius infinitam supponit, immo ortum suum inde tantummodo trahit. (§. praeced.) Vis autem DEI a vi huius vniuersi prorsus aliena est, & quam longissime distat, nullo hinc modo ex ea intelligibilis euadit, superior quoque omni euentui mundano existit, (§. II. & *Wolfii* Theol. Nat. P. I. §. 776.) quodcunque autem vires naturae huius excedit, miraculum adpellatur, omnis igitur diuina manifestatio dicendum erit miraculum.

Schol. Doctrinam de miraculis, superiore & praesenti saeculo mirum in modum erudito in orbe exagitatam, pergrato nobis compendio, ad legendum proposuit S. R. *Walchius*, in Lexico Philos. sub h. a. Notissimus ille *Spinoza*, inter ceteros errores, mentem suam in hac quoque materia admodum peruersam,

7
fam, satis superque prodidit, quum autem falsa substantiae de-
finitio ab ipso excogitata, praecipuam ei occasionem praebuerit
labendi, a via veritatis recedendi, & latebras hinc nescio vnde
habitas quaerendi, vid. Exc. Prof. *Knutzen* Diss. de Immater.
mentis, p. 17. 18. maxime sane miror, qua fieri potuit ratione
vt his non obstantibus Celeb. *Hollmann* testante *Baumeistero* in
Metaph. p. 208. hanc defin. ceu optimam Substantiae suo syste-
mati infereret sine grauissimo errandi periculo.

§. VII.

Reuelatio DEI per creationem huius vniuersi facta, (§. III.
Sch. I.) dicitur mediata vel naturalis, omnis vero reuelationis
modus, quem DEus post creationem huius mundi suscepit, im-
mediata siue supernaturalis salutatur

Schol. Quod posteriorem reuelandi modum supernatura-
lem, priorem vero naturalem vocamus, minime hinc inde ex
eorum terminis colligendum est, ac si binae hae reuelationes
inter se maxime differant & prima hanc ob causam plane non
sit miraculosa, nam cum creatio huius mundi miraculum verum
vtique efficiat (*Wolffi* Theol. Nat. part. I. §. 768.) evidens est,
& hanc naturalem reuelationem vocari debere supernaturalem,
quum vero semel haec contigit, siquidem mundum DEus vno
eodemque actu produxit hodie nihil amplius creat nec creabit
quidquam quamdiu hic mundus existit (l. c. §. 765. & §. 834.)
posterior vero repetitis vicibus locum adhuc inueniat, differen-
tia vero haec inter hos reuelandi modos prorsus non leuissimi
sit momenti, quae autem a se inuicem differunt, diuersis quo-
que nominibus in philosophia insigniri debent (*Wolffi* Logic.
Discurs. praelim. §. 145.) hinc consultum duximus, reuelatio-
nem ita distinguere, & quamuis haec vocabula miraculosum
& supernaturale sint synonyma & eandem notionem signifi-
cant, interim melioris ordinis gratia in nostra reuel. def. §. III.
discerni possunt, ita vt sub voce, miraculosa, prior modus reue-
lat. sub altera supernat. posterior intelligatur.

§. VIII.

DEus se & voluntatem suam duplici modo (§. praec.) re-
uelare potest, & vna posita quoque sequitur altera.

Demonstr.

Demonstr. DEus mundum hunc ad actum producendo secundum liberum suum decretum (*Wolfii Theol. Nat. part. II. §. 354.*) se & voluntatem suam, eiusdemque gloriam tanquam finem actionum suarum ultimum manifestavit, (l. c. §. 371.) ergo quoque potuit, nam ab actu ad posse V. C. sed ante hunc mundum non existit alius, siquidem mundus tantummodo unus existit (*Wolfii Theol. Nat. part. I. §. 117.*) ergo haec reuelatio prima fuit, nunc vero conseruando ac prouidendo DEus huic vniuerso vires suas dare pergit (l. c. §. 841. 843.) & quidem necessario, quia DEus est immutabilis, itaque ante & post creationem mundi semper idem potentia manere debet, in hac autem creatione naturae leges DEus praescripsit (l. c. §. 825. 826.) & consequenter earum dominus & auctor existit, animae vero humanae tanquam entia creata & in mundo cum corporibus existentia quoque ad ordinem naturae huius vniuersi pertinent, legibus vel iisdem vel aliis quae logico-morales appellari sueuerunt, subiectae sunt (per pr. Psych.) ita DEum quoque auctorem agnoscunt, iam cum domini sit, vt ius suum exerceat, in leges, nempe pro lubitu eas immutandas, augendas (*Cel. Gottscheds Welt-Weisheit §. 402. parte II. exemplum praebet Ius aggratiandi, vid. S. R. Walchii Lexic. Phil. sub h. a.*) quae omnia in anima per reuelationem contingunt, quando nempe alius cogitationum situs ac ordo in serie perceptio- num existit, hinc DEus se immediate reuelare mouetur, & haec supernaturalis naturalem necessario sequitur. Q. E. D.

§. VIII

In reuelationibus voluntas diuina enti intelligenti potissimum quidem ad cognoscendum proponitur, quia vero voluntas illa in se & sua natura imperscrutabilis est, (*Wolfii Theol. Nat. part. I. §. 398. 442.*) hinc accidit, vt limites nostrae cognitionis satis amplo gradu transcendat, & miraculosa euadat.

Imperscrutabilitas voluntatis DEI alias quoque ita adstrui potest. Omnis homo vniuersi ideam integram simul intueri nequit (*Wolfii Psych. rat. §. 194.*) adeoque rei perfectionem & quid in suo genere optimum sit in relatione ad totum vniuersi systema aegre diiudicare valet, sed motuum voluntatis diuinae semper

9

semper id est quod optimum; nemo ergo hominum penitus
perpicere ac certo cognoscere valet motuum voluntatis diui-
nae, enimvero voluntas nobis imperscrutabilis dicitur, si moti-
ua eiusdem nobis non fuerint perspecta, patet igitur, volunta-
tem diuinam omni homini imperscrutabilem esse.

§. X.

Omnes DEI actiones tendunt semper ad optimum, seu ad
promouendam felicitatem generis humani & totius vniuersi,
hinc quoque extraordinariae DEI actiones siue reuelationes
non aliam ob causam sese produnt, quam vt felicitas quaedam
deficiens abundantissime alio bono compensetur, & sic omnia
eo clariori adpareant splendore.

Demonstr. Ponamus contrarium, si reuelationes nullo mo-
do aliquid conferrent ad bonitatem entium, tum sane DEus
eligeret media fini suo vltimo minime conuenientia, sed hoc in
sapientiam eius summam impingit, (*Wolfii* Theol. Nat. part. I.
§. 640.) vtpote quae omnia ita constituit, vt mundus optimus
perstaret immotus & certus contra omnes hominum maleuol-
orum insultus & machinationes (conferri hic meretur V. S. *Leib-
nitzii* Theodicee ex edit. germ. Cel. *Gortscheds*) hinc firmissima
est veritas DEum in omnibus rebus creatis gloriam suam sum-
mam & maiestatem i. e. felicitatem ipsorum entium satis super-
que demonstrasse, & hinc res creatae omnes sunt specula per-
fectionum diuinarum (l. c. §. 785.)

§. XI.

Voluntas diuina supponit eius intellectum.

Demonstr. Etenim voluntas diuina versatur in exsequendis
rebus illis, in quas ex obiecti repraesentati idea nititur & fer-
tur, sed omnis repraesentatio ex intellectu oritur & vim eius-
dem primariam absoluit, (per pr. Psych.) hinc euident, volunta-
tem diuinam intellectui diuino semper quasi superstructam esse,
& connubio sanctissimo connexam.

§. XII.

Intellectus & Voluntas omnibus limitationibus superior
DEI essentiam constituunt.

B

Demonstr.

Demonstr. Iuxta sanae rationis principia DEus optime definitur per spiritum a se, qui independens est, & omnium rerum auctor & causa existit, sed spiritus nomine nil aliud in philosophia venit, quam ens intellectu & voluntate libera praeditum (*Wolffii* Psych. rat. §. 643.) quum vero haec omnia primum illud constituunt quod de spiritu concipi potest, & vnde cetera deriuari queunt, sed hoc essentia adpellari solet, (*Wolffii* Ontol. §. 168.) hinc manifestum DEI essentiam constitui per eius intellectum & voluntatem nullis limitationibus obnoxiam.

§. XIII.

Omnis Reuelatio diuina in essentia DEI vnice continetur, vel; in eadem Rationem Sufficientem & determinatam habet.

Demonstr. In omni reuelatione nobis aliquid ad cognoscendum proponitur (§. IX.) sed omnis cognitio in genere, sine villo habito respectu, intellectus opus est & eius adtributum, hinc reuelatio ex intellectu diuino deriuanda, sed voluntas diuina semper cohaeret cum eius intellectu (§. XI.) voluntas autem & intellectus cum essentiam diuinam nobis ob oculos ponant, (§. praeced.) hinc patet, omnem reuelationem in essentia DEI fundatam esse, porro, reuelatio miracula supponit (§. III.) miracula nemo nisi DEus patrare potest (*Wolffii* Theol. Nat. P. I. §. 470.) ergo reuelatio vnice in DEI essentia continet R. S.

Schol. Loquutione hac, in Essentia DEI continetur Reuelatio, qua etiam vsus est *Wolffius* §. 320. 308. Ontol. nil aliud indicatur, quam reuelationem ideo possibilem esse, quia DEus est spiritus & notio spiritus eius essentiam absoluat, (§. XII.) cum autem adtributa spiritus, quae omnia DEo gradu absolute summo insunt, potissimum huc loci praeter alia eiusdem adtributa consideranda veniunt, hinc non inconsultum duxi, ipsius essentiae diuinae mentionem facere in §. Quod autem cognitio, vti in demonstratione ostensum, sit adtributum intellectus, patet ex ipsa definitione, quam sane exactissimam suppeditauit Excell. Prof. *Christiani*, praeceptor meus maxime colendus, in Dissert. De pugna adpetitus & auersationis, vbi §. I. inquit; Cognitio est rei cuiuscunque in mente repraesentatio, cuius mens sibi est

con-

II

conficia, quam definitionem in Schol. adiectis vberius explicauit
additis cum vindiciis.

§. XIII.

Necessitas absoluta ex essentia entis oritur, ac in eadem
prorsus sita est.

Demonstr. Essentiae rerum consistunt in possibilitate intrin-
seca siue in non repugnantia eorum, quae vna in iisdem insunt,
nec tamen per alia quae simul insunt, determinantur (*Wolffii*
Ontol. §. 143.) iam cum impossibile sit, vt idem simul sit & non
sit, fieri etiam non potest, vt eadem sibi mutuo repugnent,
quae simul sumta sibi mutuo non repugnant, etsi per se inui-
cem non determinantur; nec simul determinantur per aliud
quidpiam, illa igitur non repugnantia necessaria est, conse-
quenter rerum essentiae necessariae sunt, quum vero ens in se
siue absolute spectari dicitur, si non attendimus nisi ad essen-
tiam seu definitionem eiusdem, hinc ideo ens absolute necessa-
rium, quia essentia eius absolutae necessitatis est, quamobrem
liquet, omnem necessitatem rerum absolutam ex earum essentia
deriuandam esse. Q. E. D.

§. XV.

Reuelatio diuina (intelligo sub hac voce tantum veritates
reuelatas non vero *actum* reuel. vid. Sch. I. h. §.) est absolute
necessaria.

Demonstr. DEus se & voluntatem suam reuelare potest
(§. VIII.) ex vi sua infinita se quoque ad cognoscendum exhi-
bet, vel manifestat, (§. V.) & quia sapientia eius requirit, vt
optimum in mundo & per reuelationes proueniat (§. X.) hinc
iure meritoque iam conclusio inferitur, DEum reuelationes ex-
hibuisse, intellectus vero & voluntas DEI praecipue circa reue-
lationem dandam versantur, immo in iisdem reuelatio vnice
continetur (§. XIII.) haec vero adtributa quum essentiam diui-
nam constituent, (§. XII.) omnis vero essentia entis absolutae
sit necessitatis (§. XIII.) hinc patet, ipsam quoque reuelationem
vtpote in essentia diuina vnice fundatam, absolute esse necessa-
riam.

Schol. I. Vt omnis inconueniens huius §. explicatio euitetur, notandum, reuelationem aliam esse pro *actu* sumtam, aliam vero systematice acceptam, nimirum *actus* ille, per quem DEus veritates quasdam hominibus immediate cognitas reddit, dici solet quoque reuelatio, & in hanc §. praeced. digitum indicem plane non intendimus, vtpote, quae hoc sensu est & manebit libera, sed nobis potius negotii est, cum reuelatione systematica quae ipsas complectitur *veritates*, a DEo hominibus patefactas, & has esse absolute necessarias demonstr. iam euietum est.

Schol. II. Reuelationis necessitatem absolutam (German. unumgängliche Nothwendigkeit) sub quadam conditione (quia §. 26. l. c. sub defin. Reuel. veritates & actum simul comprehendit) demonstratam dedit Excell. Prof. *Kunze* in libro iam laudato p. 38. seq. sed quum Vir Celeberrimus possibilitatem huius reuelationis quoque euincat p. 50. & *Wolfius* in Theol. Nat. P. I. §. 449. coll. §. 193. absolutam reuelationis possibilitatem ostendit, quod vero possibile est, & intrinsecam habet possibilitatem siue essentiam id absolute necessario sit possibile (*Wolfii* Ontol. §. 286. 303.) hinc euidens, reuelationem quia possibilis & teste historica experientia iam quaedam adest, ab actu ad posse autem valet C. ergo absolute necessariam esse, sed nemo hinc inferre potest, ergo reuelatio est Ens a se, nam inter necessitatem absolute necessariam entis a se, & inter necessitatem absolute necess. Reuelationis maximum intercedit discrimen, nam vti omnes realitates DEo competunt in gradu absolute summo, (§. I.) sic etiam necessitas haec absoluta, sane figurae geometricae & aliae veritates mathematicae in publicis eruditorum scriptis pro entibus absolute necessariis semper venditantur, sed hucusque vix quisquam inde consequentias DEo aduersas deduxit. Absoluta nempe necessitas in DEo tanquam Ente infinito denotat necessitatem absolute necessariam in existendo & essendo, in entibus vero finitis e. g. mundo, animabus ct. tantummodo per princip. contradictionis necessitas absoluta in essendo adeste potest.

Schol. III. Existentia igitur & necessitate diuinae Reuelationis demonstrata, leges methodi consueto more suadent, vt
iam

iam criteria eiusdem Reuel. genuina exponantur, & vera a falsis ac spuris sedulo discernantur, quod opus nunc exsequi brevissime adgredimur, ne nimia criteriorum recensione videamur ex illorum numero esse, qui res & earum pondera non ex vi sed ex multitudine argumentorum aestimare solent, quasi, vel vnicum inuincibile argumentum & criterium non praestaret centum rationibus parum probatis; Decem Criteria sese iam subiiciunt L. B. censurae & iudicio.

§. XVI.

Criterion dicitur omne rei intrinsicum, vnde agnoscitur, & ab aliis distingui potest. Criteria reuelationis ergo erunt omnes notae & characteres, quibus reuelatio iudaeorum & christianorum, a coeteris, quae in mundo pro reuelationibus diuinis venditantur, sese optime discernit, & caput suum solis instar radiantis extollit.

Schol. Notissimum est Gentiles quoque & Muhammedanos suas cuilibet sectae proprias iactare reuelationes, quae ex parte in quibusdam Deorum & Dearum fabulosis historiis ac fictionibus ad vulgum imperitum defraudandum compositis inuolutae deprehenduntur, maiori vero mole, dogmatibus & vitae regulis propositae adparent in libro peculiari, Alcoran dicto, interim de harum rerum auctoribus sat multis & praeclaris consulendus est Vir Celeb. b. m. *Fabricius* in Syllabo scriptorum de Veritate R. C. A. 1725. edit. nec non Celeb. Goettingensium Philosoph. *Hollmann* in libro Ueberzeugenden Beweis von GOtt und der heiligen Schrift. ed. 1733.

§. XVII.

Diuinae reuelationis criteria, commode spectantur vel qua materiale, vel qua formale, in materiali, tam ad veritates reuelatas ipsas, (harum criteria tradit §. XVIII--XXI.) quam ad modum, homines de illis conuincendi (§. XXII.) adtendi potest, in formali, solummodo circumstantias & modum proponendi consideramus. (§. XXIII--XXVI.)

§. XVIII.

Non potest DEus aliquid velle sine R. S. siue sine motiuis (*Wolffii* Theol. Nat. P. I. §. 312.) quo circa nec sine ratione miraculum

raculum patrare potest, sed reuelatio miracula in se continet (§. III. VI. IX.) hinc nec potest DEus sine R. S. hominibus reuelationem tradere, adeoque si talem det arduae rationes adfint, sapientia postulat. Reuelatio itaque vera eiusmodi contineat veritates, quae homini scitu admodum sunt necessariae, quasque nec ratione nec experientia omni licet studio adhibito (quae veritates reuelatae vno alias nomine mysteria vocari solent) sibi acquirere potest, desit enim alterutrum horum requisitorum, ratio nulla adest, cur DEus eas immediate reuelet, quod quum aperte repugnet citatis & demonstratis in *Wolfii* Theol. Nat. falsum est, & omnino concedendum, Veritates in reuelatione homini scitu necessarias & non aliunde hauriendas esse. Id quod etiam fluit ex imperscrutabilitate Voluntatis diuinæ. (. III. IX.)

§. XVIII.

Nostram felicitatem DEus per reuelationem semper intendit (§. X.) sed quum experientia & animi nostri profunda consideratio nos edoceat, miseriam totius humani generis sub dominio peccati & poena ideo immissa iacentis conditionem (v. Excell. Prof. *Knutzens* Tr. von der Wahrheit der C. R. p. 11. seq. & S. R. *Walchii* Lexic. Philos. f. v. Erb-Sünde) hinc reuelatio nobis viam nemini inaccessam ostendat hunc statum infelicem cum felicissimo permutandi.

§. XX.

Ex ipso contradictionis principio patet veritates contradictionis esse non posse, quod si igitur veritas quaedam rationis vel experientiae subsidio iam sit demonstrata, fieri non potest, vt DEus illi contrarium in reuelatione adstruat, nam DEus quoque auctor est veritatum rationis, & si aduersus easdem pugnet, illam plane euerteret, sed DEus fecit omnia optime in mundo (§. X.) hinc impossibile, vt veritati rationis a DEo contrarietur, multo minus DEus sibi ipsi in reuelatione contradicet, & veritates ex diametro sibi mutuo oppositas in eadem admittet.

§. XXI.

Quicumque sibi aliquid reuelatum dicit, & certo ostendi potest, eum huc peruenire potuisse per naturalem facultatum
animæ

animae vsum, pro diuinitus reuelato illud non est habendum, nam reuelatio est actus miraculosus (§. III.) miracula vero dependent a virium omnium causa primaria & auctore, opus igitur solius DEI sunt (*Wolffii* Theol. Nat. P. I. §. 470.)

Scholion. Memorabili admodum exemplo vsus quoque legitimus huius criterii illustrari & comprobari potest ex III. *Wolffii* Theol. Nat. part. I. §. 468. in Scholio.

§. XXII.

Reuelatio vere diuina tradit veritates supra rationem (§. XVIII.) Cum vero nemo mortalium eam sibi auctoritatem arrogare possit, vt nudis ipsius verbis citra omnem dubitationem extemplo fides adhibeatur, hinc necesse, vt ii, qui DEI reuelationem aliis manifestant, eos alia ratione de veritate possint conuincere. Sed quia miracula tanquam effectus supernaturales & solius DEI (§. praec.) animos hominum optime & breuissimo tempore teste experientia occupant & ad adfensum veritati dandum pertrahunt, hinc opus, vt facultate miracula praestandi donentur, qui reuelationem diuinitus acceptam aliis annunciant, vel vt potius ipse DEUS ad voluntatem illorum hominum edat euentus naturam superantes vniuersam. (W. l. c. §. 472.)

§. XXIII.

Superflua miracula DEUS nunquam praestat (*Wolffii* Theol. Nat. P. I. §. 489.) quantum ergo in ipsa reuelatione via naturalis aliquo modo retineri poterit, tantum quoque minor existet miraculorum numerus, nam alias, si DEUS in actu reuelandi miraculose praestaret id, quod naturaliter poterat obtineri, superfluum ederet miraculum, quod, uti dictum, fieri nequit.

§. XXIII.

DEUS homini reuelationem suppeditans, eo id facit consilio, vt eundem ad certarum veritatum cognitionem ducat & felicem reddat (§. IX. X.) quodsi illa vero non ita adornata sit, vt homo mentem DEI reuelantis inde intelligere valeat, adeoque vel nullas vel erroneas sibi formet notiones, finis diuinus non obtinetur eam ob causam, quod DEUS ad eundem medio

minus

minus conueniente vsus fit , qui conuenientiore tamen vti potuisset , sed hoc sapientiae diuinae repugnat , ergo hoc falsum & prius verum , Ill. *Wolffius* idem quoque multis praeter morem suum rationibus stabiliiuit in Theol. Nat. P. I. §. 491 -- 497.

§. XXV.

Felicitatis nostrae DEus semper cupidus , reuelationem supeditauit (§. X.) sed quum totum genus humanum huius felicitatis aequali modo indigens sit (§. XVIII.) nulla ratio est , cur DEus maiores ex genere hominum hanc felicitatem omnibus modis celare , posteris autem tantum manifestare velit , vera reuelatio igitur nostris temporibus non debet esse noua sed ratione saltim materiae antiquissima.

§. XXVI.

DEus omne id tantummodo vult , quod ipsum decet , seu quod ipsius essentiae & adtributis nullo modo repugnet , (*Wolffii* Theol. Nat. P. I. §. 335.) hinc si reuelatio contineat , diuinis perfectionibus inconueniens quoddam & summam arguens imperfectionem , firmissime concludendum , talem reuelationem non auctorem habere DEum T. O. M. sed potius ab hominibus confictam esse & illustre praebere exemplum , quanta malorum congeries tenebrarum instar densissimarum in genus hominum inebat , & hisce miserrimis igitur nil prius nil antiquius esse debeat genuina DEI reuelatione in Verbo diuino fatis superque expressa & contenta.

Et hic subsisto , arbitratus , ea , quae iam prolata sunt , sufficere ad colloquium litterarium publice instituendum , nil igitur superest , quam vt me & meorum conatuum vltiorem successum L. B. fauori ac humanitati etiam atque etiam commendatum cupiam.

99 A 6988

ULB Halle

3

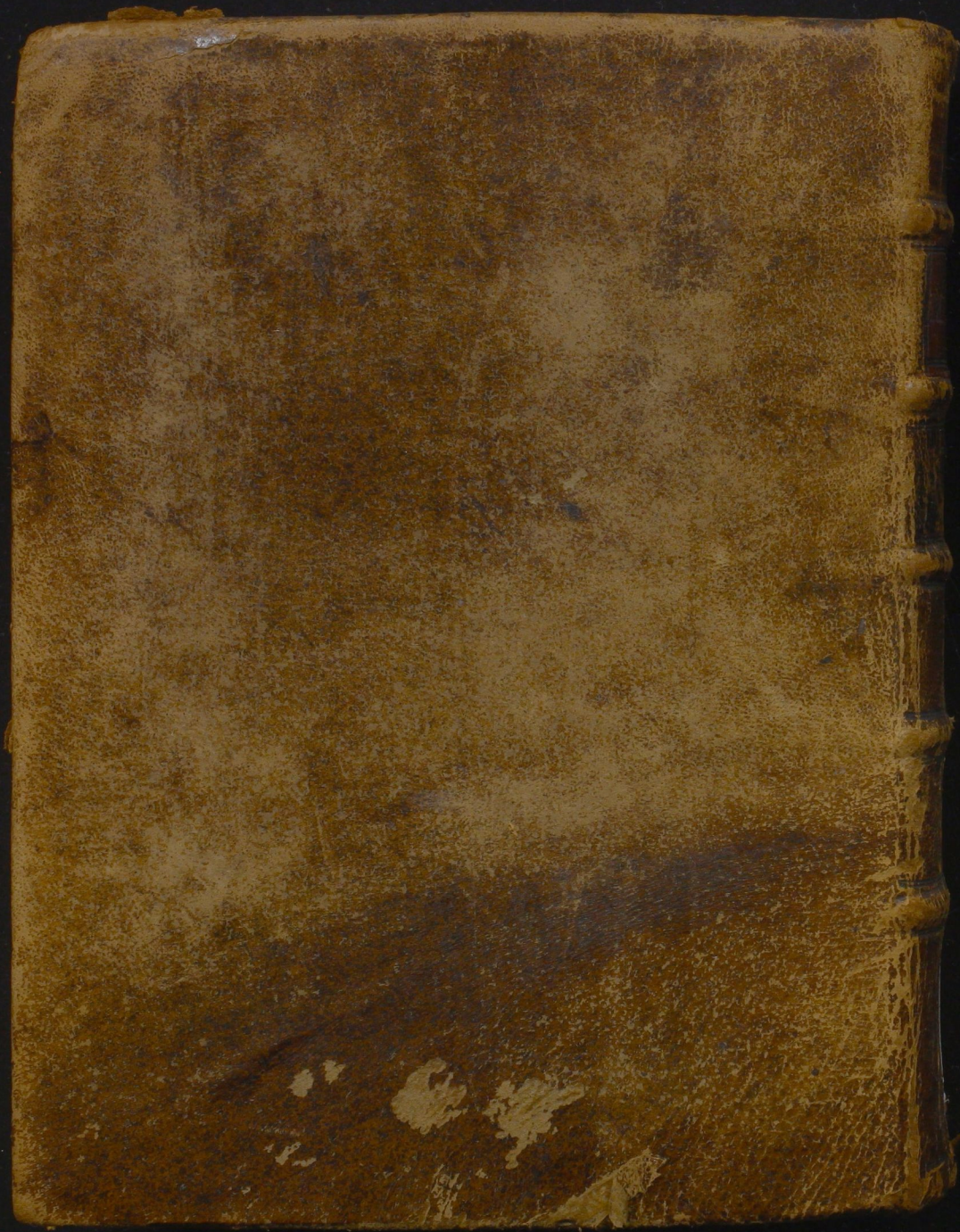
002 843 919

ursprüngl. Stk. 1 nicht gezählt, da
Teil nicht zu ermitteln

6517
1078

Reise

17

PICIIS DIVINIS
MPLISSIMAE FACVLTATIS
HILOSOPHICAE
PTIONE IN EAMDEM,
THEOLOGIA NATVRALI
DE
SITATE ET
RIIS DIVINAE
ELATIONIS,

XXI. OCTOBR. HORA VIII--XII.
IN AVD. PHIL.

BLICE DEFENDET
NNES AVGVSTVS
LVBECK,

RESPONDENTE
ID BRVHN,
MEL A - BORVSSO,
T S. THEOL. STVD,

LITTERIS REVSNERIANIS.

